

Interpellationssvar

Dnr 25KS186-3
2025-06-10

Kommunfullmäktige

Svar på interpellation från Sverigedemokraterna (SD) - Motverka gäng i skolan

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 31 mars 2025, väckte Wanja Delén - Sverigedemokraterna (SD) följande interpellation.

”Allt fler barn och unga dras in i kriminella nätverk. Gängens rekryteringsförmåga är idag mer utvecklad än samhällets förmåga att motverka densamma, vilket har fått och får förödande konsekvenser. Gävle kommun måste nu avancera ytterligare och utarbeta fler och mer effektiva verktyg för att stoppa dagens destruktiva samhällsutveckling där dagens nya normala präglas av skjutningar, utbredd narkotikahandel och barn som dödar barn.

För att motverka gängen behövs kraftfulla och relevanta åtgärder, dels repressiva dels förebyggande. En viktig del i det förebyggande blir att motverka och försvaga gängens attraktionskraft/skrämseltaktik vid rekrytering till gängen. Skolan som skyddsfaktor har en central roll i detta. En utbildning av god kvalitet främjar barns och ungas framtidsutsikter, barn och unga som spenderar sin tid i skolan blir dessutom svårrekryterade av gängen.

I arbetet och mötet med alla elever har skolan även goda möjligheter att systematiskt avtäcka, medvetandegöra och problematisera kring farorna och baksidan av en gängkriminell livsstil.

Mot bakgrund av ovanstående önskar jag ställa följande frågor till ansvarigt kommunalråd/ordförande:

1. Arbetar kommunens grund- och gymnasieskolor systematiskt med att medvetandegöra/undervisa elever om farorna och baksidorna av gängkriminellt leverne samt glorifieringen av detsamma? Om ja, hur? Om nej, varför inte?
2. Hur arbetar kommunens grund- och gymnasieskolor med att stärka och ge våra elever tillräckliga verktyg för att kunna/våga stå emot eventuella rekryteringsinbiter och påtryckningar från gängkriminella nätverk?

3. Vilken kompetensutveckling kring identifiering och motverkande av gängkriminalitet och rekrytering, har våra yrkesverksamma inom kommunens grund- och gymnasieskolor erbjudits och sedermera genomgått?

Daniel Olsson (S), Utbildningsnämndens ordförande fick i uppdrag att besvara interpellationen.

Som svar på interpellationen vill jag anföra följande

1. Arbetar kommunens grund- och gymnasieskolor systematiskt med att medvetandegöra/undervisa elever om farorna och baksidorna av gängkriminellt leverne samt glorifieringen av detsamma? Om ja, hur? Om nej, varför inte?

Grundskolan

Ja. I grundskolan arbetar man både på grupp- och individnivå med att uppmärksamma och medvetandegöra elever och vårdnadshavare om risker. Man använder sig bland annat av metoder som Agera tillsammans, Mentorerna i våldsprevention (MVP) och Machofabriken. Agera tillsammans uppmuntrar till att tänka kritiskt kring stereotypa idéer om genusnormer, särskilt de normer där det finns en tydlig koppling till våld, för att förebygga våld i ett tidigt skede. Mentorerna i våldsprevention är ett program för att förebygga våld bland unga. Inom programmet diskuteras vad våld är, hur man kan vara aktiva åskådare och hur man kan utmana normer som begränsar och påverkar hur vi förväntas vara. Machofabriken är ett utbildningsmaterial med frågor kring jämställdhet och våld i syfte att ifrågasätta begränsande och destruktiva killnormer.

Grundskolan har utvecklat sin samverkan med olika aktörer som Drogfri skola, SSPF (skola, socialtjänst, polis, fritid) och SIG (samverkan i sociala insatsgrupper) i syfte att fånga upp elever som finns i riskzon.

Gymnasieskolan

Även i gymnasieskolan arbetar man både på grupp- och individnivå med att uppmärksamma och medvetandegöra elever och vårdnadshavare om risker. Man använder sig, i likhet med grundskolan, bland annat av metoder som MVP och Machofabriken. Gymnasieskolan har utvecklat sin samverkan med olika aktörer som idrottsföreningar, drogfri skola, Shanazi hjältar och SIG i syfte att fånga upp elever som finns i riskzon. Shanazi hjältar är en verksamhet inom Gävle kommun som utbildar unga att våga se, förstå och agera mot hedersrelaterat våld och förtryck.

2. Hur arbetar kommunens grund- och gymnasieskolor med att stärka och ge våra elever tillräckliga verktyg för att kunna/våga stå

emot eventuella rekryteringsinbiter och påtryckningar från gängkriminella nätverk?

Grundskolan

Arbetet sker löpande i såväl klassrum som på individnivå. Skolan pratar med elevgrupper om vad man signalerar och om följer av olika beteenden. Skolan har samtal i tidigt skede med elever och vårdnadshavare där man har oro. Vid behov samverkar skolan med såväl socialtjänstens fältare som polis.

Vallbacks och Nynäs rektorsområde har anställt en elevsamordnare som har i uppdrag att arbeta för att motverka att elever fångas upp i kriminella nätverk. Arbetet har inneburit att kunskaperna har ökat samt att samverkan med olika aktörer har utvecklats. Det finns i dag ett nära samarbete med olika aktörer och det genomförs många samtal med elever och deras vårdnadshavare i syfte att skapa förutsättningar att göra kloka val.

Gymnasieskolan

Även i gymnasieskolan sker arbetet löpande i såväl klassrum som på individnivå. Som i grundskolan pratar man med elevgrupper om vad man signalerar och om följer av olika beteenden, arbetar med att skapa relationer med eleverna för att skapa trygghet och har samtal i tidigt skede med elever och vårdnadshavare där man har oro. Anmälan till socialtjänsten görs. Vid behov samverkar man med socialtjänstens fältare, kommunens säkerhetsavdelning samt polis. Elevcoacherna på skolorna har uppdrag att skapa relationer med eleverna och fånga upp risker.

3. Vilken kompetensutveckling kring identifiering och motverkande av gängkriminalitet och rekrytering, har våra yrkesverksamma inom kommunens grund- och gymnasieskolor erbjudits och sedermera genomgått?

Grundskolan

Inom grundskolan har man genomfört studiedagar kring Skolverkets material "Skolans arbete med att motverka rekrytering till kriminella nätverk". Några skolor har jobbat med det utbildningsmaterial om unga som dras in i kriminella gäng som finns på polismuseets hemsida. Materialet är framtaget av polisen och Polismuseet. Elevsamordnaren för Vallback/Nynäs har deltagit i föreläsningar som hon sedan omvandlat till utbildningar för såväl skolledare som personal inom Vallbacks och Nynäs rektorsområde, men också till Utbildning Gävles alla skolledare med ansvar för årskurserna 7-9. Under våren 2025 har man påbörjat aktiviteter riktade till skolledare och personal med ansvar för yngre åldrar.

Gymnasieskolan

Alla skolledare på gymnasiet har tillsammans med enheten för säkerhet och beredskap haft utbildning i extra ordinära händelser och kriser. Olika scenarios har delgivits skolledarna som de i sin tur har kunnat använda med

sin personal ute i skolorna. Extra utbildningstillfälle har även genomförts med alla skolledare med ansvarig personal för Gävlemodellen, där utbildningen fokuserat på att stärka skolledarnas roll utifrån vårt uppdrag.

Härmed anser jag interpellationen besvarad.

Daniel Olsson (S)
Ordförande Utbildningsnämnden